
Viitaten eduskunnan hallintovaliokunnan lausuntopyyntöön, toteaa Pirkanmaan pelastuslaitos (Pirkanmaan alueen pelastustoimi) kunnioittaen seuraavaa:

Meneillään olevasta sosiaali- ja terveystointa ja pelastustointa koskevasta muutoksesta voidaan todeta sen olevan pelastustoimen osalta tarkoituksenmukainen. Pelastustointa koskevat lainkohdat ja erityisesti pelastustoimen järjestämislaki on kuitenkin uudistuksen tavoitteisiin nähden kirjoitettu liian yleisellä tasolla. Pelastustoimen kannalta muutoksessa keskeisiä asioita, kuten ensihoidon palveluiden tuottaminen tai yhteistoiminta-alueiden muodostaminen on jätetty joko hyvinvointialueiden päätöksenteon varaan tai odottamaan myöhempää täsmentävää lainsäädäntöä. Pelastustoimen rahoituksen osalta nyt esitetty toimintatapa ei ota huomioon hyvinvointialueiden pelastustoimen nykykehitystä ja sen vaatimaa nykytasosta poikkeavaa rahoitustarvetta.

Seuraavassa kiinnitetään huomiota erityisesti pelastustoimen asemointiin hyvinvointialueessa, pelastuslaitosten tuottamaan ensihoitopalveluun sekä pelastustoimen valtakunnalliseen ja alueelliseen rakenteeseen.

Sote-uudistuksen pelastustointa koskevassa valmistelussa on sekä poliittisessa keskustelussa että myös tulevan lainsäädännön perusteissa todettu, että pelastustoimiala on sosiaali- ja terveystoimeen nähden rinnasteinen kokonaisuus. Perusteena tälle on todettu muun muassa hyvinvointialueen monialaisuus sekä sen kuuluminen valtionhallinnossa sisäministeriön toimialaan. Hyvinvointialueen rahoitusrakenteessa pelastustoimi on myös oma kokonaisuutensa. Lain perusteluissa on niin ikään mainittu tarve muodostaa pelastustoimeen kokonaisuus, joka on valtakunnallisesti ohjattavissa.

Pelastustoimen asemointi hyvinvointialueessa olisi syytä kirjoittaa pelastustoimen järjestämislakiin ja/tai muuhun asianomaiseen lainsäädäntökohtaan hallituksen esityksessä nykyistä selkeämmin.

Keskeinen peruste pelastustoimen mukana olemiseen nykyisessä sote-uudistuksessa on sen kyky tuottaa ensihoitopalveluita. Tämä seikka ja pelastustoimen mukanaan tuoma mahdollisuus pelastustoiminnan ja ensihoidon synergiaan on useaan kertaan ollut esillä lain valmistelutyön edetessä. Synergiahyödyllä tarkoitetaan keskeisesti pelastustoimen/pelastuslaitosten kykyä tuottaa ensihoitopalvelua, jossa yhdistyy pelastustoiminnan kyky ja taito ensihoidon kykyyn ja taitoon auttaa kansalaisia häntä kohdanneessa

onnettomuustilanteessa.

Lakien perusteluosassa todetaan suoraan, että pelastustoimen hoitaessa ensihoito- ja ensivastetehtäviä, voitaisiin sekä pelastustoimen että ensihoidon toimintoihin käyttää samaa asemaverkostoa, samoja tukitoimintoja, samaa henkilöstöä ja samoja operatiivisia toimintamalleja koskien itse toimintaa, harjoituksia ja valmius- ja suuronnettomuustilanteita. Näin linkittyisi myös erityisesti harva-alueella keskeinen sopimuspalokuntatoiminta yhteen ja samaan kokonaisuuteen ensihoidon kanssa.

Nykymuotoinen nyt lausunnolla oleva lain kirjoittamistapa ei mitenkään varmista pelastuslaitoksen toimintaa ensihoidon palveluntuottajana siitäkään huolimatta, että valtaosassa maahan muodostettavien hyvinvointialueiden alueilla pelastuslaitokset jo nyt tuottavat enimmän osan ensihoitopalveluista. Mikäli ensihoitopalvelut eriytetään pelastustoimen palveluista, kuten muutaman sairaanhoitopiirin kohdalla on lähdetty tekemään, tulee se aiheuttamaan hyvinvointialueelle lisää kustannuksia kahden (2) valmiusjärjestelmän ylläpitämisen takia sekä käytännössä heikentää kohteeseen ensimmäiseksi menevän yksikön kykyä toimia potilas- ja onnettomuustilanteessa.

Pelastustoimen kansallisessa rakenteessa on valmistelutyön yhteydessä selkeästi nähty tarve muodostaa rakenne, joka on yhtä hyvinvointialuetta laajempi. Tällä hetkellä pelastustoimella ei ole myöskään selkeää laajoihin yhteiskuntaa koskeviin häiriö- ja poikkeustilanteisiin hyvin sopivaa kansallista toimintarakennetta. Pelastustoimen järjestämislaissa on mainittu mahdollisuudesta koota tiettyjä toimintoja yhtä aluetta laajempiin kokonaisuuksiin, mutta kyseisessä lainkohdassa tulisi selkeästi säätää pelastustoimen yhteistyöalueista ja määritellä ne. Ilman selkeää yhteistyöalueen lainsäädäntöä on vaarana, että alueellisesta rakenteesta tulee sirpaleinen ja siitä syystä epätarkoituksenmukainen.